

VAN EURO TOT ADVIES

Jaarverslag Voucherregeling VAB 2022

Inleiding
pagina 2

Highlights
pagina 3

Projecten
pagina 4

Inleiding

De agrarische sector blijft in beweging. Het aantal eigenaren van een agrarische bedrijfslocatie dat gestopt is, overweegt te stoppen of zich op een andere (agrarische) bedrijfslocatie wenst te richten, neemt toe in Noord-Brabant. De provincie Noord-Brabant heeft in samenwerking met Brabantse gemeenten, BrabantAdvies en Stimulus Programmamanagement om deze reden het initiatief genomen tot oprichting van het kennisplatform VABIMPULS. Met dit platform wordt nieuw perspectief geboden aan eigenaren van vrijgekomen en vrijkomende agrarische bedrijfslocaties (VAB's).

Vouchers

Voor een nieuwe perspectief in de vorm van een herbestemming zijn er twee type voucherregelingen (ter waarde van maximaal € 4.300, exclusief btw) waar eigenaren een beroep op kunnen doen:

- Een regeling voor stallen en schuren die al leeg staan.
- Een regeling voor stallen en schuren die in de toekomst leeg komen te staan.

Een voucher kan besteed worden aan de inzet van een onafhankelijke deskundige binnen VABIMPULS die een eigenaar vervolgens adviseert en ondersteunt bij het opstellen van een herbestemmingsplan.

Wist u dat...

- vanwege grote belangstelling de Subsidieregeling Vouchers Agrarische Bouwpercelen is verlengd, tot en met 2023? De aanpak helpt boeren een andere toekomst voor hun boerenbedrijf te vinden door herbestemming of sloop.
- er sinds 2017 tot en met 2022 in totaal 802 vouchers toegekend zijn?
- in bijna alle gemeenten (56 van de 62 gemeenten) in Noord-Brabant boeren VAB-vouchers aangevraagd hebben?

Highlights

€ 2.840.717,51
Verleende subsidie

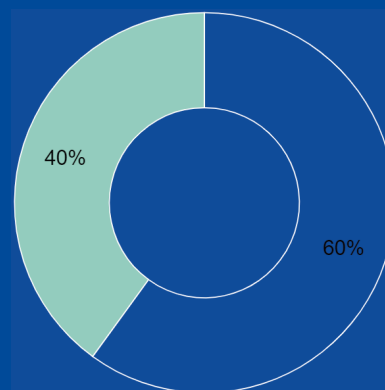
€ 3.498.529,42
Investering

802
Projecten

802
Ondersteunde organisaties

Projectenoverzicht

■ Lopende projecten: 486
■ Afgeronde projecten: 316

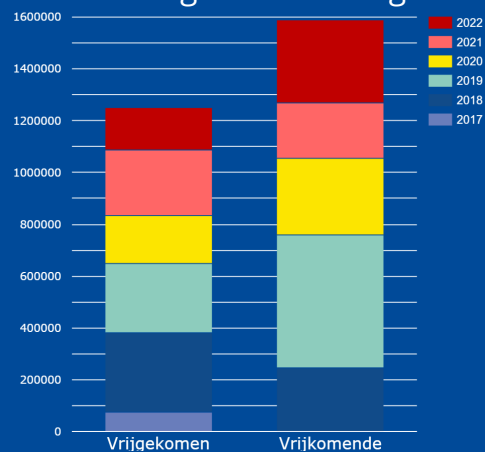
Vrijgekomen

■ 2022: € 163.960
■ 2021: € 251.737
■ 2020: € 185.054
■ 2019: € 269.523
■ 2018: € 303.948
■ 2017: € 148.390

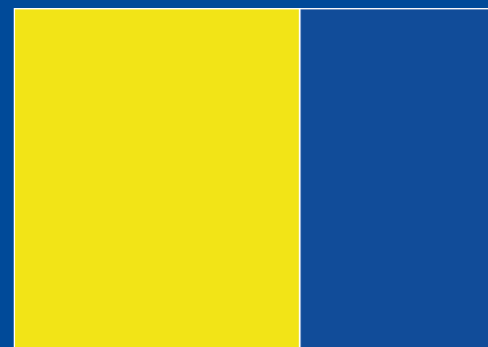
Vrijkomende

■ 2022: € 321.371
■ 2021: € 213.968
■ 2020: € 297.242
■ 2019: € 513.473
■ 2018: € 244.392

Verdeling subsidiebudget

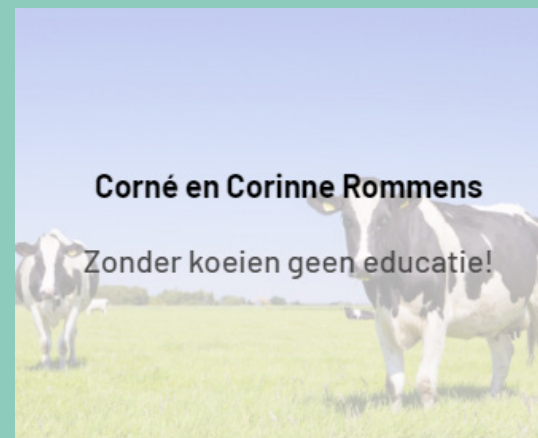

Instrument

■ Vrijkomende agrarische bouwpercelen: 2,45 M
■ Vrijgekomen agrarische bouwpercelen: 1,8 M

Projecten in de schijnwerpers

'Ik kan niet groen doen als ik rood sta!' (1/2)

Marc van der Bol

In het 600 zielen tellende Moerstraten (gemeente Roosendaal, West-Brabant) runt jonge boer Marc van der Bol (29) een klein akkerbouwbedrijf. Zijn vader had melkkoeien, maar het hart van Marc ligt bij de plantenteelt, dus hij stapte over. Niet eenvoudig, in deze tijd. VABIMPULS hielp hem op weg.

Marc van der Bol

"Ik kon wel wat advies gebruiken"

Eenmaal gearriveerd in Moerstraten is het even wachten op Marc. Hij is nog op zijn werk. Als teeltadviseur werkt de jonge boer veertig uur per week bij Vlamings in Steenberg, een agrarisch toeleverancier. Daarnaast zit Van der Bol sinds een paar jaar met vader Jack (63) in een maatschap. De 45 melkkoeien zijn een maand geleden definitief vertrokken. Van der Bol wil zich volledig richten op akkerbouw. Na een hoveniersopleiding aan de MAS studeerde hij Tuinbouw en akkerbouw aan de HAS Hogeschool. Als middelste zoon is Van der Bol van jongs af aan al geïnteresseerd in het familiebedrijf. Hij is de derde generatie die boert. Oma Koos en opa Janus hadden een gemengd bedrijf, vader Jack stapte volledig over op melkvee en bouwde in 1984 een melkstal. Die is inmiddels verouderd. Voortzetting van het melkveebedrijf zou om grote investeringen vragen. Bovenal: het hart van Van der Bol ligt bij akkerbouw. Naast zijn baan in loondienst probeert hij thuis op dertig hectare grond tot een kleinschalig en duurzaam bedrijf te komen.

Van veeteelt naar akkerbouw

"Ik teel nu al vijf jaar plantuien. Op een halve hectare verbouw ik aardappelen voor verkoop aan huis en op basis van contract heb ik nog wat frietaardappelen en een stukje met graszaad. Op dit moment heb ik ook nog 39 stuks Belgisch Blauw vleesvee, want de stal is er nog en zonder vee is het zo stil." Van der Bol straalt wanneer hij het over zijn bedrijf heeft. De liefde voor het boerenleven is van hem af te lezen. Toch staat hij voor een grote uitdaging: het bedrijf overnemen van zijn vader naast een volledige baan én omschakelen van veeteelt naar duurzame, kleinschalige akkerbouw. "Ik kon wel wat advies gebruiken. Bij het Brabants Agrarisch Jongeren Kontakt (BAJK) waar ik in het bestuur zat, hoorde ik over VABIMPULS en ik vroeg een voucher aan." Van der Bol werd gekoppeld aan VABIMPULS-deskundige Paul Schellekens.

"We zijn een lange zoektocht ingegaan, waarbij ik vooral als coach fungeerde", aldus Schellekens. Vanuit VABIMPULS kwam er allereerst een financieel specialist om Marc en zijn vader te adviseren. Later in het traject schakelde hij Anco Sneep van FoodUp Brabant in, die met Van der Bol ging sparren over de overstap naar akkerbouw. "Transitie is en blijft moeilijk", stelt Schellekens. "Marc heeft een groot boerenhart en is een echte doorzetter. De zoektocht blijft, maar hij is goed op weg. Ik zie dat jonge boeren hulp nodig hebben om koers te bepalen. Netwerken of programma's waarbinnen ze kunnen leren en groeien én financieel gesteund worden, zijn waardevol."

Groen versus rood

Aan de keukentafel gaat Marc bevlogen los op het 'boer zijn' in deze tijd. "Wanneer je als jonge boer naar de bank gaat, krijg je te maken met de kleurplaat van minister van der Wal. Ik wil graag mijn nek uitsteken en innovatief bezig zijn, maar ik word kort gehouden. Een boer is afhankelijk van zijn afzet en de marges zijn klein. Als je niet groot bent, is het dus moeilijk om een boterham te verdienen. Als er een redelijk verdienmodel wordt geboden, ben ik vandaag nog om. Maar ik kan niet groen doen als ik rood sta." Natuurlijk denkt Van der Bol ook na over nevenactiviteiten, maar die moeten wel bij hem passen. "Een camping beginnen? Dan had ik wel grond in Renesse gekocht. Neventakken van korte ketens zoals mijn aardappelverkoop aan huis zijn mooi hoor, maar het is wel hard werken en de afzet is beperkt. Vooral vijftigplussers eten nog vaak aardappels."

Aardappelverkoop aan huis is hard werken en de afzet is beperkt. Vooral vijftigplussers eten nog vaak aardappels.

Dit artikel verscheen eerder op de [website van de provincie Noord-Brabant](#).

'Ik kan niet groen doen als ik rood sta!' (2/2)

Marc van der Bol

Marc van der Bol

"Ik kon wel wat advies gebruiken"

Transitie

Van der Bol ziet veel boeren stoppen. "Ze gaan met pensioen of maken om een andere reden die keuze. Er vallen veel bedrijven weg en daarmee ook vee. Zo wordt op een natuurlijke manier ruimte gemaakt voor de boeren die door willen. Bij een natuurinclusieve manier van landbouw, er is nog altijd veel gras. Daar is echt vee voor nodig, want ik ga het niet opeten. Er moet een kantelpunt komen, anders komt de voedselzekerheid in het gedrang. Minder kunstmest? Daar kan ik me best in vinden, maar dan heb je wel dierlijke mest nodig en die moet ook ergens vandaan komen." Ook nieuwe gewassen vindt Van der Bol interessant. "Plantaardige eiwitgewassen als lupine en veldbonen lijken me supermooi om te telen. En de 'Bean Deal', de Nationale Eiwitstrategie, zou dit voor boeren aantrekkelijk moeten maken. Maar er echt een verdienmodel aan hangen met een goede omzet blijft moeilijk. 'Schiet hier geld tegenaan', zou ik tegen de overheid willen zeggen, om de transitie op gang te brengen."

Duidelijkheid

"Er zijn op alle vlakken gewoon te veel horden te nemen, zeker voor jonge boeren", gaat Van der Bol verder. "Als de situatie van nu nog lang duurt, verdwijnt bij hen de motivatie. Dat is wat ik om me heen hoor en zie." Aan hemzelf zal het niet liggen. "Ik wil wel. Het liefst zou ik over tien jaar volledig boer willen zijn. Dan moet ik wel wat groeien, zodat benodigde investeringen kunnen renderen. In de hele keten moet iets gebeuren. Er zijn nu simpelweg te veel regels en wetten. Ik wil er met alle liefde aan voldoen, ik wil best akkerranden inzaaien, maar dan moet er wel een verdienmodel tegenover staan. Hak knopen door en ben duidelijk. Dat is wat de boer nodig heeft. Wij hoeven niet altijd gelijk te krijgen, maar we willen wel weten waar we aan toe zijn." Ook vindt Van der Bol het belangrijk dat zijn sector

de ruimte krijgt om uit te leggen waaróm iets wordt gedaan, zodat er meer begrip ontstaat. "Gewasbescherming? Dat is gewoon een werkzame stof om leed tegen te gaan, net als bij medicijnen voor mensen. Dat wil ik graag duidelijk maken."

Aardappelverkoop aan huis is hard werken en de afzet is beperkt. Vooral vijftigplussers eten nog vaak aardappels.

Trots en bewustzijn

"Ik vind ook dat we veel trotser mogen zijn op onze producten van eigen bodem", aldus Van der Bol. "Ik heb stage gelopen in Nieuw-Zeeland. Daar wordt op veel producten een sticker met de nationale vlag geplakt. Dat vind ik mooi. In Nederland wordt heel goed en veilig voedsel geteeld, daar mogen we trotser op zijn." Er volgt nog een anekdote. "Laatst was ik met mijn vriendin uit eten. Op het bord lag één groene asperge. Die kwam volgens mij uit Zuid-Amerika, aangezien de herfst bijna begint. Er had net zo goed een stronkje broccoli uit Nederland op dat bord kunnen liggen, maar dat vraagt wel bewustzijn."

De tijd tikt door, Van der Bol moet weer aan de slag voor zijn werkgever. Dus zet hij zijn slotbetoog in. "Ik vind dat boeren en overheden veel meer moeten samenwerken in plaats van elkaar tegenwerken. Jonge boeren willen best meegaan in de veranderingen, dat is wat ik zie. Kunnen we het gesprek niet méér aangaan en inventariseren wie wat wil? Naar elkaar luisteren, nuanceren en zorgvuldig afwegen is ook een optie. Wanneer er iets verdiend kan worden, hoeft mijn bedrijf niet per se te groeien en zo zal het voor veel boeren zijn."

Goed op weg

Van der Bol is er nog niet, maar met hulp van VABIMPULS is hij wel goed op weg. "Het is een lange weg, maar mijn toekomstbeeld wordt steeds concreter. Ondersteuning van VABIMPULS is daarbij nooit verkeerd. Je neemt er altijd iets van mee. De deskundigen van VABIMPULS hebben een groot netwerk en kijken breder dan je zelf kunt doen. Dat is waardevol."

Dit artikel verscheen eerder op de [website van de provincie Noord-Brabant](#).

Zonder koeien geen educatie! (1/2)

Corné en Corinne Rommens

Kijken wat er wél kan. Dat is de kracht van Corné en Corinne Rommens uit Hoeven. Wanneer het plan voor kinderopvang naast hun melkveebedrijf vanwege regelgeving niet mogelijk blijkt, zoeken ze nevenactiviteiten die wel binnen het bestemmingsplan passen. VABIMPULS helpt ze om met de gemeente tot overeenstemming te komen. Met succes: inmiddels liggen alle vergunningen op tafel.

Corné en Corinne Rommens

“We besloten te gaan kijken wat er wél mocht binnen het bestemmingsplan”

RomMens & Koeien, zo prijkt er op het bord aan de Torendreef in het buitengebied van Hoeven (gemeente Halderberge). Met andere woorden: zowel koe als mens zijn belangrijk op het melkveebedrijf van Corné (46) en Corinne (44) Rommens en hun 4 kinderen. Het bedrijf telt op dit moment 110 koeien met daarbij jongvee. Vanwege de fosfaatwet bleek grootschalige uitbreiding niet mogelijk. Dus bedachten Corné en Corinne een ander plan om tot neveninkomsten te komen en de bestaande, leegstaande ruimtes te benutten: kinderopvang en dagbesteding. “Toen we bij de gemeente zaten werden onze ideeën aanvankelijk omarmd. Een jaar later echter, toen we een volledig plan presenteerden, werden ze binnen vijf minuten van tafel geveegd”, vertelt het stel. Wat bleek? Vanwege een nabijgelegen spoorlijn stonden de bestaande veiligheidsregels het niet toe. “Dat had niemand ons verteld en er was geen informatie over te vinden.” De knop werd omgezet. “We besloten te gaan kijken wat er wél mocht binnen het bestemmingsplan dat er lag, om zo langdurige en kostbare trajecten te voorkomen.”

Familiebedrijf

Op de huidige locatie zijn de ouders van Corné in 1975 met het bedrijf gestart. Als jong ventje wist Corné al dat hij het voort wilde zetten. In 1996 nam hij het bedrijf over en in de jaren daarna realiseerde hij onder meer een nieuwe melkstal met carrousel. Corinne is ook opgegroeid op een melkveehouderij. “Mij werd voorgehouden nooit met een boer te trouwen omdat je dan altijd aan het werk bent. Drie keer raden met wie ik en ook mijn twee zussen thuiskwamen...” Corinne werkte tot vorig jaar als controller in loondienst bij een zorginstelling. Ze besloot te stoppen om vol voor het familiebedrijf te kunnen gaan.

Via de gemeente werden Corné en Corinne geattendeerd op VABIMPULS. “We dachten eigenlijk dat we niet in aanmerking

kwamen voor een voucher, omdat wij niet met ons bedrijf gaan stoppen, maar dit bleek gelukkig niet te kloppen.”

Schoolklassen

Eerder al was er samen met een vertegenwoordigster van de ZLTO gebrainstormd. Rommens Koeien nam al deel aan het initiatief Klasseboeren, waarbij boeren schoolklassen laten kennismaken met het boerenbedrijf. Besloten was om een educatieruimte in de voormalige jongveestal te realiseren, zodat deze ook geschikt werd als vergaderlocatie en ruimte voor kinderfeestjes. Een Bed&Breakfast en een minicamping bleken ook mogelijk binnen het bestaande bestemmingsplan, en ook daar staat de familie niet onwelwillend tegenover. Het oude woonhuis staat immers al jaren leeg. Ook een vergunning voor ondersteunende horeca werd aangevraagd. Vanuit VABIMPULS werd deskundige Jan van Iersel aan de aanvraag van Corné en Corinne gekoppeld.

Voortouw

“Met de betrokkenheid van VABIMPULS in de persoon van Jan, kwam onze aanvraag in 2021 in een stroomversnelling terecht”, aldus Corné. “Jan kent de wegen en is bekend met de materie. Hij nam het voortouw in de onderhandelingen met de gemeente en bracht structuur aan in het hele proces. Dat is heel prettig. Het is best complex”, benadrukt Corné. “Een normale mens kan het niet zelf.” Jan zelf beschrijft zijn rol eveneens als die van gesprekspartner. “Adviesbureaus hebben de neiging om tegen veel zaken in te gaan, terwijl VABIMPULS echt werkt in samenspraak met zowel de gemeente als de boer.” VABIMPULS zette ook de ruimtelijk specialist Rik Adriaans in. Hij maakte voor de familie Rommens de door de gemeente vereiste ontwerpen en tekeningen.

In alles wat Corné en Corinne doen is het melkveebedrijf leidend.

Dit artikel verscheen eerder op de [website van de provincie Noord-Brabant](#).

Zonder koeien geen educatie! (2/2)

Corné en Corinne Rommens

Corné en Corinne Rommens

“We besloten te gaan kijken wat er wél mocht binnen het bestemmingsplan”

Netwerk

De vergunningen voor een B&B, een kleine camping, ondersteunende horeca en uitbreiding van de educatieboerderij zijn inmiddels binnen. Voorlopig richten Corné en Corinne zich op het perfectioneren van de huidige activiteiten. Op dit moment wordt de educatieruimte een aantal dagdelen verhuurd aan VMBO Curio Prinsentuin (de voormalige Lagere Agrarische School). Tijdens corona werd samen met een partner het Escapespel ‘Het Melk Mysterie’ ontwikkeld. In een uur tijd op het erf lastige puzzels oplossen: het bleek een groot succes. Het typeert het ondernemende stel. Corinne: “We houden onze ogen altijd open en halen voldoening uit het aangrijpen van nieuwe kansen. Het gaat niet vanzelf, je moet echt een netwerk opbouwen en je bezig houden met marketing. Ik schuif tegenwoordig aan bij bijeenkomsten van de lokale ondernemerskring.”

Levensvatbaar

Eén ding is heel duidelijk. In alles wat ze doen is het melkveebedrijf leidend. “Zonder koeien geen educatie!”, zo stellen Corné en Corinne eensgezind. De komende jaren willen ze het melkveebedrijf met kleine stapjes uitbreiden, maar ook de nevenactiviteiten. Corné: “Op die manier hopen we ons bedrijf ook richting toekomst levensvatbaar te houden. We hebben drie jongens en een meisje. Ze zijn nu nog erg jong, maar het zou mooi zijn wanneer iemand er in de toekomst mee verder kan.”

Regels kennen

“Het grote netwerk en de goede naam van VABIMPULS zijn heel waardevol gebleken”, zo benadrukken Corné en Corinne nogmaals. “Je hebt iemand nodig die de regels kent. VABIMPULS helpt je echt door de taaie materie heen, zonder dat je erf voortdurend vol hotemetoten staat. Dat is heel fijn!”

Dit artikel verscheen eerder op de [website van de provincie Noord-Brabant](#).

CONTACT

Stimulus Programmamanagement
Postbus 585
5600 AN Eindhoven

040 – 237 01 00

info@stimulus.nl

www.stimulus.nl

STIMULUS[▶]
Programmamanagement

Stimulus Programmamanagement voert Europese, nationale en regionale subsidieprogramma's en fondsen uit in Zuid-Nederland en Vlaanderen.

FOTO'S

Provincie Noord-Brabant

VORMGEVING EN REALISATIE

WEBtima WEB en IT diensten

© Copyright 2023 Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend